

GRÚBER KÁROLY

ASZIMMETRIKUS BRIT DEVOLÚCIÓ
ÉS A 2009-ES EP-VÁLASZTÁSOK
SKÓCIÁBAN, WALESBEN ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁGBAN

Annak ellenére, hogy sokan az Egyesült Királyságot tartják az Európai Unió egyik legcentralizáltabb tagállamának, 1997 – Tony Blair hatalomra kerülése – óta jelentősen megváltoztak a regionális kormányzás alkotmányos alapjai. Ma már 3 regionális parlament (Skócia, Wales, Észak-Írország) – a sajátos brit jogi szabályozásnak megfelelően eltérő kompetenciákkal – működik Nagy-Britanniában. Tanulmányom első részében megpróbálom a sajátos brit aszimmetrikus devolúciót leírni, míg második részben elemzem a 2009-es EP-választás tanulságait Skóciában, Walesben és Észak-Írországban, és annak hatásait az alkotmányos *status quo*-ra.

Aszimmetrikus devolúció, Skócia és Anglia

A skót devolúció történetéről és az európai regionalizmusok elméletéről már bőven értekeztem korábbi tanulmányaimban. Az alábbiakban azt próbálom megfogalmazni, hogy egyrészt milyen változásokat hozott a brit és európai politikában az 1997 óta létező skót parlament, másrészt hogy miért nem fogadta el az angol lakosság a regionalizmus gondolatát.

Skócia: sikeres európai példa a devolúcióra?

Európai összehasonlító vizsgálatok szerint valószínűleg a skót parlamentnek vannak a legerősebb kompetenciái más alkotmányos régiókhoz viszonyítva. Ez főleg azért van, mert más alkotmányos régiókhoz képest a skót parlament és a brit westminsteri rendszer kompetencia-megosztása igen világosan van szabályozva. Más országokban, mint például Spanyolország, Belgium vagy Németország a kompetencia-katalógus sokkal homályosabban van megfogalmazva, ezért a különböző interpretációk miatt folyamatos tárgyalásban van a nemzetállami központ és régió a hatalmak pontos elosztása kapcsán.

A felmérések szerint az erős kompetenciák mögött egy olyan politikai közvélemény van, amely alapjaiban eltér az angol közvéleménytől. A skót közvélemény alapvetően baloldali és egalitáriánus, a skót parlamentben

mindössze egy jobbközép párt van, a konzervatívok. A kormányt 2007-ig a baloldali Munkáspárt és Liberális Párt alkotta, ellenzékük a szintén balközép Skót Nemzeti Párt (SNP) volt, majd 2007 májusa óta az SNP kisebbségben kormányoz. A brit parlamentben oly ritka koalíciós kormányzás is működött Edinburgh-ben 1999 és 2007 között, ahol az egyéni körzeteken alapuló brit rendszerrel ellentétben részben listás szavazatokkal is választanak. A skót közvélemény jóval kevésbé euroszkeptikus, mint az angol.

A helyi pártok a központi pártoktól eltérő politikát próbálnak folytatni, a londoni központhoz képest több ügyben is élesen eltér a brit és skót gyakorlat. A kormányzó Munkáspárt a helyi politikai hangulatnak megfelelően jóval baloldalibb, sokszor úgy tűnik, hogy a Blair-féle „New Labour” nem működik Edinburgh-ben. A Blair-projekt központi eleme a közszolgálati reform, ez teljesen másképpen működik Skóciában. Például az idősek ellátása ingyenes, míg Angliában önrészt kell fizetni. A skót egyetemeken az angol egyetemekkel ellentétben nem szednek tandíjat (más kérdés, hogy jelentős számú angol diák választott skót egyetemet, ami súlyosan megterheli a skót költségvetést). Emellett a skót parlament kivétel nélkül betiltotta a dohányzást a nyilvános helyeken, és az önkormányzati választási törvényt is listás alapon szervezik.

Természetesen az eltérő politikai és kormányzati megoldások hatással vannak a központi, illetve regionális kormányzat közötti koordinációra is. Több terület van, amelyekben az uniós politikák végrehajtása a két szint közös fellépését igényli (halászat, vidékfejlesztés és környezetvédelem). 2000-ben és 2003-ban a Közös Agrárpolitika (KAP) reformjánál például eltérő volt a két kormány álláspontja az úgynevezett moduláció kérdésében. Végül is a brit kormány lobbizásával sikerült olyan jogi megoldást találni a közös európai politika végrehajtásánál, amelyben a skót specifikumokat is tudták kezelni. A legtöbb elemző egyetért, hogy amíg Edinburgh-ben és Londonban azonos színezetű kormányzat van, addig informális csatornákon működnek az egyeztetések, de abban az esetben, ha például Londonban hatalomra kerülnek a konzervatívok, akkor jóval feszültebbek lehetnek az egyeztetések. A 2007 óta eltelt időszakban jóval feszültebb az Alex Salmond vezette skót kormány és a westminsteri kormány viszonya.

1999 és 2007 között szinte konfliktusmentesnek volt tekinthető a skót kormányzat és a brit kormány együttműködése. A már jelzett ideológia-különbségek a skót Munkáspárt és a „New Labour” között kezelhetőek voltak, a központ „elviselte” a hagyományosabb baloldali skót kísérleteket. Kiemelendő, hogy a központ rugalmassága azzal is magyarázható, hogy a Munkáspárt westminsteri többségében nagy szerepet játszanak a skót képviselők. Előfordult több választáson is (1997, 2001), hogy a westminsteri ellenzéki konzervatívok egy képviselői helyet sem szereztek Skóciában és Walesben.

A békés együttélést segítette a globális gazdasági válságot megelőző két évtized erős gazdasági növekedése is. A skót kormányzatot az úgynevezett

Barnett-formula alapján finanszírozzák, ami alapján az egy főre jutó költségvetési támogatás jóval magasabb Skóciában, mint Angliában.

Ezek a tényezők azonban valószínű, hogy nem tartanak örökké. Néhány éven belül átalakulhat a politikai térkép mind Edinburgh-ben, mind Londonban is. Kérdés, hogy a globális pénzügyi és gazdasági válság milyen hatással lesz a hatalom-megosztási kompromisszumokra. Igen hamar terítékre kerülhet az úgynevezett „angol kérdés” is, amelyet R. Hazell londoni alkotmányjogász a következőképpen fogalmaz meg: „Skócia, Wales és Észak-Írország a devolúció után jóval jelentősebb hatalommal bír, mint az angol régiók. Az angol régiók kevesebb központi támogatást kapnak, kevesebb a közberuházás is, és az angol kérdésekről a brit parlamentben szavaznak a walesi, skót és északír képviselők, míg az angol képviselők a devolvált ügyekben nem. Érdeklí ez az angolokat? Akarnak-e devolúciót? Hogyan válaszoljon a központi kormányzat? Ezek a kérdések vannak az »angol kérdés« szívében.”

Az angol kérdés

2004. november 5-én Északkelet-Angliában a lakosság nagy többséggel elutasította a regionális parlament ötletét. A szavazók 77,9 százaléka utasította el a kezdeményezést, és csak 22,1 százalékuk támogatta azt. Ennek ellenére az adminisztratív regionalizáció Blair hatalomra kerülése (1997) óta nagy léptekkel folyik. Azóta a londoni kormányzat a következő lépéseket tette:

1. létrejöttek a regionális fejlesztési ügynökségek és a regionális szakmai kamarák;
2. a regionális kormányzati hivatalok hatalma jelentősen megnőtt és az országos hatáskörű szervek regionális irodái is megerősödtek;
3. elkészültek a különböző területfejlesztési stratégiák;
4. a központi pénzügyi kormányzat elkezdte jobban figyelembe venni a regionális sajátosságokat.

Hazell professzor szerint a fentről jövő regionalizáció motorja a brit Pénzügyminisztérium, amely a versenyképességi szempontok alapján egyre jobban figyelembe veszi a regionális aspektusokat a költségvetési tervezés során. Mivel Gordon Brown, akkori pénzügyminiszternek szinte vétőjoga volt a belpolitikában, ez a gyakorlatban a regionalizáció erősödését jelentette a központi brit kormányzattal szemben. M. Keating európai összehasonlító vizsgálata alapján kijelenti, hogy az adminisztratív devolúciót automatikusan fogja követni az alulról érkező regionalizmus.

Az angol regionalizmus érdekes példája a Nagy-London (Greater London) önkormányzati polgármester-választás. A Blair-kormány alkotmányjo-

gi reformcsomagjának része volt, hogy bevezették a választott polgármester hivatalát a London „városrégió” vezetésére. 2000-ben és 2004-ben is megválasztották Ken Livingstone baloldali politikust, aki erősen baloldali nézetei miatt először kilépett, majd 2004-ben visszalépett a Munkáspártba. A felmérések szerint a nagy-londoni önkormányzat újjáélesztése eredményeképpen jelentősen erősödött a londoni regionális identitás, és Livingstone munkáját igen nagyra értékelik a választók, akik szerint 2000 óta jelentősen javult a közlekedés és környezetvédelem Londonban.

Az utóbbi években felélénkült a politikai vita az „angol kérdés” körül. Az ellenzéki konzervatívok, akik már a 2005-ös választásokon is több szavazatot kaptak Angliában, mint a kormányzó Munkáspárt, egyre erőteljesebben kezdték kritizálni az „aszimmetrikus devolúciót” (a jelenlegi előrejelzések szerint szinte biztosra vehető, hogy a következő brit kormányt 2010-ben a konzervatívok fogják alakítani David Cameron vezetésével).

Az „angol kérdést” megfogalmazó Hazell professzor szerint az angolok jellemzően angol választ fognak adni a kérdésre: „Anglia a legcentralizáltabb állam Nyugat-Európában. Az angolok híresen bezárkózóak és pragmatikusak, ezért nem észlelik a fenti tényt. Azt sem érzékelik, hogy országukban beindult a »lopakodó regionalizmus«. Amint ezt észlelik, az angol kérdés vissza fog térni a politikai napirendre. Valószínűleg a legjobb megoldás az aszimmetrikus devolúció korrigálására az angol parlament létrehozása lenne. Ez azonban alkotmányos forradalomhoz vezetne, és az angolok közismerten ellenzik a gyors változásokat...”

2009-es európai parlamenti választások Skóciában

A 2009-es EP-választások eredményeinek elemzése előtt érdemes röviden áttekinteni az elmúlt évtized politikai viszonyait Skóciában. Miképpen azt a tanulmány bevezető részében is jeleztem, az Egyesült Királyság regionális parlamentjei közül az edinburgh-i parlament rendelkezik a legkiterjedtebb kompetenciákkal. 1999 és 2007 között a regionális parlamentben munkáspárti-liberális koalíció (a skót parlamenti választásokat a westminsteritől eltérő választási törvény szabályozza, itt léteznek pártlisták, míg a másik rendszer kizárólag egyéni körzetekre épül), a brit parlamentben pedig 1997 óta a Munkáspárt kormányoz. Ebben az időszakban a kormányok ideológiai közelsége miatt jól együttműködött a központi, illetve regionális kormányzat. A 2007-es választásokon azonban megváltozott a skót politika jellege; először lett legnagyobb párt a Skót Nemzeti Párt, Alex Salmond vezetésével. A koalíciós tárgyalások azonban nem vezettek eredményre, így az SNP kisebbségi kormányzást vállalt, Alex Salmond lett a skót miniszterelnök. Eberhard Bord, a német származású, de az edinburgh-i egyetemen tevékenykedő ismert elemző a kö-

vetkezőképpen jellemzi az új politikai korszak kezdetét: „Nem kétséges, hogy a devolúció a Munkáspárt gyermeke. De a regionális parlamentek megszületése után új politikai irányokba mozdult el a brit alkotmányos berendezkedés. 2007 után nacionalista pártok kerültek hatalomra Skóciában (SNP), Walesben (Plaid Cymru) és Észak-Írországból (Sinn Féin).”

Világos, hogy kisebbségi kormányt vezetni egy olyan törvényi környezetben, amelyet koalíciós kormányzásra terveztek, igen nehéz vállalkozás. Sok elemző azt várta, hogy hónapok alatt összeomlik a kisebbségi kormány és új választásokat kell kiírni. Nem így történt. A Salmond-kormány ügyesen manőverezve próbált minél több politikai szövetségest keresni. 1999 óta jelentősen megerősödött az SNP a skót önkormányzatokban; ennek megfelelően sikeresen maguk mellé állították a COSLA-t (The Convention of Scottish Local Authorities). Emellett informális szövetséget kötöttek a westminsteri irányításba belefáradt skót központi közigazgatásban dolgozók többségével. Ily módon a kisebbségi kormány munkáját jelentősen megkönnyíti a skót közigazgatás lojális hozzáállása.

A parlamenti munkában is sikeres volt a Salmond-adminisztráció, konkrét ügyekre vonatkozó koalíció-építéssel maradtak talpon. Különösen a skót konzervatívok bizonyultak a kisebbségi kormány hasznos szövetségeseinek. Vezetőjük, Annabel Goldie, más londoni konzervatívtól eltérően, megértette, hogy a skót parlament mint intézmény megerősödött, és egy jövőbeli londoni konzervatív kormánynak is együtt kell vele élnie. Salmond rendszeresen kitűnően szerepelt a miniszterelnöki kérdéseken is.

A SNP-kormány messzemenőig kihasználta a skót közvéleményre általában jellemző pacifizmust, amikor elítélte az iraki háborút és ellenezte a brit atom-tengeralattjárók új TRIDENT osztályának skóciai állomásoztatását (a kedvező természeti viszonyok miatt jelenleg is Skóciában állomásoznak a brit atomtűzű jelentő tengeralattjárók). A kisebbségi kormány népszerűségét tovább erősítette, hogy Salmond erőteljesen felvetette az északi-tengeri kőolaj és gáz kérdését is (jelenleg a brit központi kasszát gazdagítja az ezekből származó adóbevétel és a helyi kormányzat nem részesül ezen alapokból).

Chris Harvie politológus az alábbiakban értékelt a Salmond-kormány első évét: „Az bizonyosnak tűnik, hogy a kisebbségi SNP-kormány hosszútávon megváltoztatja a skót politikai törésvonalait. Az igazi kérdés az, hogy a kisebbségi kormány »kötéltánc« a brit unió végét jelenti, vagy eljutunk a Birodalom emlékének lebontásáig, és végre létrejön a demokratikus és föderatív brit állam.”

Ebben a belpolitikai környezetben került sor a 2009-es EP-választásokra, június 4-én. Az igazi kérdés az volt, hogy a választók a ciklus közepén hogyan értékelik a kisebbségi Salmond-kormány munkáját. Az első táblázatban közöljük a választások részletes eredményét.

1. táblázat

Párt	Szavazatok száma		EP-képviselők	
	Összes	Az előző választáshoz képest elért eredményváltozás (%)	Összes	+/-
Skót Nemzeti Párt (Scottish National Party)	321 007	29,1 (+9,4)	2	0
Munkáspárt (Labour)	229 853	20,8 (-5,6)	2	0
Konzervatív Párt (Conservative)	185 794	16,8 (-0,9)	1	0
Liberális Demokraták (Liberal Democrats)	127 038	11,5 (-1,6)	1	0
Zöld Párt (Green Party)	80 442	7,3 (+0,5)	0	0
Függetlenségi Párt (UK Independence Party)	57 788	5,2 (-1,5)	0	0
Brit Nemzeti Párt (British National Party)	27 174	2,5 (+0,8)	0	0
Szocialista Munkáspárt (Socialist Labour Party)	22 135	2,0 (+2,0)	0	0
Keresztény Párt (Christian Party-Christian Peoples Alliance)	16 738	1,5 (+1,5)	0	0
Skót Szocialista Párt (Scottish Socialist Party)	10 404	0,9 (-4,3)	0	0
Független - Duncan Robertson (Independent - Duncan Robertson)	10 189	0,9 (+0,9)	0	0
No2EU	9693	0,9 (+0,9)	0	0
Jury Team	6257	0,6 (+0,6)	0	0

Képviselői helyek száma: 6 / részvétel: 1 104 512 / összes választópolgár száma: 3 873 163

A részletes eredmények elemzéséből világosan kitűnik, hogy a Skót Nemzeti Párt nagy győzelmet aratott, illetve a Munkáspárt katasztrofális vereséget szenvedett. 9,4 százalékkal többen szavaztak az SNP-re, míg a Munkáspárt elvesztette szavazóinak 5,6 százalékát. A többi jelentős párt: a konzervatívok, a liberálisok, illetve a zöldek nagyjából megőrizték szavazóikat. A lakosság hangos igennel válaszolt arra a kérdésre, hogy vajon elégedettek-e a Salmond-adminisztráció munkájával. Az SNP választási diadalát a még nyíltan ellenük kampányoló edinburgh-i *Scotsman* című napilap is elismerte: „A választás a nacionalisták nagy áttörését hozta. Győztek olyan, korábban biztos Labour-nek tekintett körzetekben, mint Midlothian, Edinburgh és South Lanarkshire. A saját körzeteikben, mint Moray vagy Dundee, a skót választási rendszerben kiütésnek tekinthető 40-42 százalékkal domináltak.”

Figyelemreméltó továbbá, hogy az országosan igen jól szereplő euroszeptikus, illetve szélsőjobboldali pártok rosszul szerepeltek Skóciában. Az euroszeptikus Brit Függetlenségi Párt 16,03 százalékot kapott Nagy-Britan-

niában, míg Skóciában 5,2 százalékot. A szélsőjobboldali Brit Nemzeti Párt 6,04 százalékot kapott országosan, míg Skóciában alig 2,5 százalékot.

EP-választási eredmények Walesben és Észak-Írországban

Mielőtt elkezdjük a walesi EP-választási eredmények elemzését, érdemes néhány megjegyzést tenni a walesi nacionalizmusról, illetve a nacionalista párt-ról, a Plaid Cymru-ról. Először is érdemes megjegyezni, hogy 2007 óta Labour-Plaid Cymru koalíció irányítja a walesi kormányt. Skóciával összehasonlítva, ahol az SNP a Munkáspárttal szemben definiálja magát, és annak fő ellenfele, érdekes a walesi koalíció.

Ennek okait főleg abban kell keresni, hogy a walesi nacionalizmus és maga a Plaid Cymru, a skót nacionalizmussal, illetve az SNP-vel összehasonlítva inkább kulturális nacionalista, mintsem közjogi értelemben nacionalista. A Plaid Cymru – az SNP-vel ellentétben – egyáltalán nem beszél független Walesről, inkább a walesi-kelta nyelv és kultúra túléléséért harcol. Ennek megfelelően különösebb konfliktusok nélkül felvállalták a koalíciót a Munkáspárttal. Azt is meg kell jegyezni, hogy az edinburgh-i törvényhozás és kormány jóval nagyobb kompetenciákért felel, mint cardiffi kollégáik.

A választási eredmények azt sugallják, hogy ugyan nagymértékben visszaestek itt is a munkáspártiak, de az elvesztett szocialista szavazatokból több párt részesült szinte hasonló arányban. A *mainstream*-jellegű pártok, mint a Plaid Cymru és a konzervatívok mellett jelentősen erősödött a jobboldali radikális Brit Nemzeti Párt és az euroszkeptikus Brit Függetlenségi Párt, valamint a szélsőbaloldali Szocialista Munkáspárt, illetve a Zöldek.

Érdekes, hogy valamelyest Walesben is gyengébben szerepeltek az országosnál az euroszkeptikus, illetve szélsőjobboldali erők, de szavazati arányuk jóval magasabb volt, mint Skóciában. Figyelemreméltó az is, hogy a konzervatívok lettek a legnagyobb párt a tartományban.

Összegezve kijelenthető, hogy Walesben nem történt olyan jellegű nacionalista áttörés, mint Skóciában, és a walesi nacionalizmus programja is kevésbé közjogi jellegű, mint az SNP-é, ezért is tud a Plaid Cymru koalícióban kormányozni a Labourrel.

Az észak-írországi EP-választási eredmények részletes elemzésére a tartomány speciális politikai és történelmi viszonyai, illetve a helyi választási törvény összetettsége és különbözősége miatt, és főleg cikkem terjedelembeli korlátait figyelembe véve nem vállalkoznék. Az viszont, hogy a Sinn Fein, az ír nacionalisták pártja lett a régió legnagyobb pártja, első alkalommal a történelem folyamán, mindenképpen figyelemreméltó. A Sinn Fein 26 százalékot szerzett a választásokon, míg régió hagyományosan legnagyobb pártja, a protestánsokat képviselő Democratic Unionist Party (DUP) 18,3

százalékot szerzett (2004-ben 32 százalékot szereztek). A DUP-ot elhagyó, keményebb nacionalista programmal fellépő Traditional Unionist Voice (TUV) 13,7 százalékot kapott. A TUV programja elutasítja a tartományt kormányzó DUP–Sinn Fein koalíciót; hallani sem akarnak a katolikusokkal közös hatalommegosztó kormányzásról.

2. táblázat

Párt	Szavazatok száma		EP-képviselők	
	Összes	Az előző választáshoz képest elért eredményváltozás (%)	Összes	+/-
Konzervatív Párt (Conservative)	145 193	21,2 (+1,8)	1	0
Munkáspárt (Labour)	138 852	20,3 (-12,2)	1	-1
Plaid Cymru	126 702	18,5 (+1,1)	1	0
Függetlenségi Párt (UK Independence Party)	87 585	12,8 (+2,3)	1	+1
Liberális Demokraták (Liberal Democrats)	73 082	10,7 (+0,2)	0	0
Zöld Párt (Green Party)	38 160	5,6 (+2,0)	0	0
Brit Nemzeti Párt (British National Party)	37 114	5,4 (+2,5)	0	0
Keresztény Párt (Christian Party-Christian Peoples Alliance)	13 037	1,9 (+1,9)	0	0
Szocialista Munkáspárt (Socialist Labour Party)	12 402	1,8 (+1,8)	0	0
No2EU	8600	1,3 (+1,3)	0	0
Jury Team	3793	0,6 (+0,6)	0	0

Képviselői helyek száma: 4 / részvétel: 684 520 / összes választópolgár száma: 2 251 968

Érdekes, hogy igazi elmozdulásról nem beszélhetünk Észak-Írországban a választói csoportok között, hiszen a két protestáns párt szavazóit összeadva szinte pontosan annyi szavazóról van szó, ahányan korábban a DUP-ra szavaztak. A TUV megalakulásával tulajdonképpen külön pártba tömörültek a radikálisabb protestáns nacionalisták, de a nagy választói blokkok között (protestáns–katolikus) nem változtak az erőviszonyok.

Következtetések: a brit aszimmetrikus föderáció és a 2009-es EP választások

Nem kétséges – és ezt tanulmányom első részében elemeztem is –, hogy 1997 – a Munkáspárt hatalomra kerülése – óta radikálisan megváltozott az Egyesült

Királyság alkotmányos berendezkedése. A korábbi centralizált, a westminsteri parlament oszthatatlan szuverenitásán alapuló államiság helyett az új rendszert legjobban „aszimmetrikus föderációként” lehetne jellemezni. Ma már – igaz eltérő kompetenciákkal – regionális parlamentek működnek Edinburghban, Cardiffban és Belfastban. Ez a kormányzati modell annyira elfogadottá vált, hogy a korábban a devolúciót élesen elítélő konzervatívok vezére – valószínűsíthetően a következő brit miniszterelnök –, David Cameron is elismerte, hogy a devolúció sikeresebb, mint gondolták, és egy konzervatív kormány sem fogja eltörölni a skót parlamentet: „Teljesen érthető az álláspont, hogy egy egységes, centralizált államban mindenféle devulúció egy sor problémát okozhat. De hibáztunk, amikor nem gondoltuk végig, hogy milyen legitim és alkotmányos megoldásokkal lehet kielégíteni a skótok igényeit. Egy következő konzervatív kormány elfogadja a skót parlament létezésének tényét.”

Az 1997 óta időben megerősödtek a regionális a parlamentek, több regionális választásra sor került, és általában kialakult az ezekhez köthető politikai közvélemény, illetve megerősödni látszanak az eljárási rendek. Érdekes, hogy 2009 tavaszán, az EP-választásokat megelőzően mindhárom regionális kormányban szerepet játszanak az etnoregionális, illetve nacionalista pártok. Skóciában kisebbségi kormányban kormányoz a Skót Nemzeti Párt, Cardiffban koalíciós Munkáspárt–Plaid Cymru kormány van hatalmon, míg Belfastban a Sinn Fein a DUP-vel kormányoz.

Figyelemreméltó az is, hogy a szélsőjobboldali, illetve euroszkeptikus pártok nem szerepeltek olyan jól ezekben a régiókban, mint Angliában. Azt lehet mondani, hogy a szélsőjobboldal és az euroszkepticizmus inkább angol probléma, mint walesi, skót vagy északír.

Az igazi kérdés az, hogy vajon az etnoregionalista és nacionalista pártok megerősödésében, illetve a regionális parlamentek szerepének stabilizálódásában milyen szerepet játszottak a 2009-es EP-választások. Azt lehet mondani, hogy ezek a pártok stabilizálódtak, illetve jelentősen erősödtek. Politikátörténetileg kiemelkedő eseménynek számít, hogy a Sinn Fein lett a legnagyobb párt Észak-Írországból és a Skót Nemzeti Párt nagyarányú győzelmet aratott a Munkáspárt felett Skóciában. A Plaid Cymru is kissé erősebb lett. Ebben az értelemben, úgy tűnik, a helyi lakosság támogatja a devolúciót. Másképpen a devolúciós, „aszimmetrikus föderalista” rendszer stabilizálódik és integrálódik a brit politika szövetébe.

A nagy kérdés igazából az, hogy mikor és milyen módon fog reagálni az angol közvélemény, illetve politikai osztály a devolúciós rendszerre; milyen konfliktusok keletkezhetnek az angol centrum, illetve a „kelta” perifériák között, és ez milyen hatással lesz a brit államiságra és nemzettudatra.